

Program ochrony środowiska dla Miasta Ząbki do roku 2022

***Program ochrony środowiska
dla Miasta Ząbki do roku 2022***

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Monika Krzywda

Agnieszka Jaszczuk

Michał Kozielski

Spis treści

1. Wstęp	6
1.1 Podstawa prawna opracowania	6
1.2 Cel i zakres opracowania	6
1.3 Metodyka opracowania.....	7
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	8
3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe	9
3.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności	9
3.2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	9
3.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	10
3.4. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	10
3.5. Polityka ekologiczna Państwa 2030	10
3.6. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	11
3.7. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku.....	11
3.8. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030.....	11
3.9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.....	12
3.10. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023 roku.....	12
4. Charakterystyka ogólna Miasta Ząbki	14
4.1. Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne	14
4.2. Demografia	15
4.3. Działalność gospodarcza	16
4.4. Warunki klimatyczne	17
4.5. Walory kulturowe.....	18
5. Ocena stanu środowiska	19
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	19
5.1.1. Ocena stanu	19
5.1.2. Analiza SWOT	21
5.2. Zagrożenia hałasem	21
5.2.1. Ocena stanu	21
5.2.2. Analiza SWOT	23
5.3. Pola elektromagnetyczne	23
5.3.1. Ocena stanu	23
5.3.2. Analiza SWOT	24
5.4. Gospodarowanie wodami.....	24
5.4.1. Ocena stanu	25
5.4.2. Analiza SWOT	28

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa.....	28
5.5.1. Ocena stanu	28
5.5.2. Analiza SWOT	29
5.6. Zasoby geologiczne	30
5.6.1. Ocena stanu	30
5.6.2. Analiza SWOT	30
5.7. Gleby.....	30
5.7.1. Ocena stanu	30
5.7.2. Analiza SWOT	31
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	31
5.8.1. Ocena stanu	31
5.8.2. Analiza SWOT	34
5.9. Zasoby przyrodnicze	34
5.9.1. Ocena stanu	34
5.9.2. Analiza SWOT	36
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami.....	36
5.10.1. Ocena stanu	36
5.10.2. Analiza SWOT	37
6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	38
7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska z prognozą na lata obowiązywania aktualnego POŚ.....	39
8. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo – finansowym	40
9. System realizacji programu ochrony środowiska.....	44
9.1. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska.....	44
9.1.1. Instrumenty prawne.....	44
9.1.2. Instrumenty finansowe.....	45
9.1.3. Instrumenty społeczne	45
9.1.4. Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne.....	45
9.2. Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska.....	46
9.3. Sprawozdawczość	48
9.4. System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska.....	48
9.5. Wykaz interesariuszy.....	49
10. Spis tabel	51
11. Spis rysunków	52
12. Wykorzystywane opracowania i akty prawne	53
13. Bibliografia.....	54

Wykaz skrótów

SKRÓT	OBJAŚNIENIE
BDL	Bank Danych Lokalnych
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
GDLP	Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KWPSP	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OSCHR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pole elektromagnetyczne
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ	Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żąbki do roku 2022
PPIS	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
PSH	Państwowa Służba Hydrogeologiczna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PUA	Program Usuwania Azbestu
PWiK w Żąbkach	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żąbkach
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UM	Urząd Miasta
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
WWA	Wielopierścieniowe Węglowodory Aromatyczne
ZZR i ZDR	Zakład Zwiększonego Ryzyka i Zakład Dużego Ryzyka

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla Miasta Ząbki do roku 2022 jest art. 17. ust. 1 *ustawy - Prawo ochrony środowiska* [1], który nakłada na organy wykonawcze – w tym przypadku gminę – obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. *ustawy - Prawo ochrony środowiska* [1]. Program ochrony środowiska w tym konkretnym przypadku podlega zaopiniowaniu przez organy wykonawcze powiatu. Przy opracowaniu polityki ochrony środowiska dla Miasta Ząbki obligatoryjne jest zapewnienie udziału społecznego na zasadach i w trybie określonych

w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. Zgodnie z art. 18 ust. 1 *ustawy Prawo ochrony środowiska* [1], Program ochrony środowiska dla gminy uchwała Rada Gminy. Z wykonania programów ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio Radzie Gminy. Niniejszy Program ochrony środowiska został zakwalifikowany do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy OOS.

Zmieniające się przepisy prawne w zakresie kształtowania polityki ochrony środowiska sprawiły, że opracowanie niniejszego dokumentu opiera się o nieco inne założenia prawne i wytyczne metodyczne, w porównaniu do lat poprzednich. Istotne zmiany zostały wprowadzone ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie *ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* [3], które określiły, że programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej Państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016 zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r. W przypadku konieczności aktualizacji Programu ochrony środowiska zastosowanie mają przepisy art. 14 ust. 2 w/w Ustawy [3] tj.: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała **nowy program ochrony środowiska** uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju [4].

We wrześniu 2015 r. zostały opublikowane przez Ministerstwo Środowiska „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” [A], które są dokumentem pomocniczym adresowanym do organów wykonawczych i uchwałodawczych JST. „Wytyczne...” wskazują na elementy, które powinny zostać ujęte w POŚ bądź wzięte pod uwagę przy ich sporządzaniu.

1.2 Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program ochrony środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Struktura opracowania obejmuje omówienie:

- 1) spójności POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla;
- 2) sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu oraz jego infrastruktury technicznej;
- 3) oceny stanu środowiska na terenie Miasta Ząbki z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska;
- 5) harmonogramu rzeczowo-finansowego wynikającego ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji;
- 6) systemu realizacji Programu ochrony środowiska w zakresie zarządzania i monitorowania w oparciu o ustalone wskaźniki.

1.3 Metodyka opracowania

Punktem wyjścia przy opracowaniu Programu była analiza i ocena stanu ochrony środowiska i jego poszczególnych komponentów dla dziesięciu obszarów interwencji. Przy ocenie stanu został wykorzystany model D-P-S-I-R (driving forces/czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania) stosowany przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejską Agencją Środowiska do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura modelu D-P-S-I-R pozwala na sprawne generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku. Przeprowadzona ocena stanu środowiska dała podstawę do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Czym jest Program Ochrony Środowiska?

Program ochrony środowiska jest podstawą systemu zarządzania środowiskiem. Analizuje i ocenia istniejące uwarunkowania przyrodnicze. Przedstawia mocne i słabe strony każdego z komponentów środowiska oraz ocenia możliwe szanse poprawy stanu środowiska lub zagrożenia nieosiągnięcia standardów środowiskowych. Program ochrony środowiska wyznacza cele i kierunki działań jakie należy podjąć w perspektywie najbliższych lat, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego lub utrzymać go na poziomie zgodnym z przepisami prawa.

Ocena stanu środowiska na terenie Miasta Ząbki

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 10 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Ocenie poddano następujące obszary/komponenty środowiska:

- 1) Ochrona klimatu i jakości powietrza**
- 2) Zagrożenia hałasem**
- 3) Pola elektromagnetyczne**
- 4) Gospodarowanie wodami**
- 5) Gospodarka wodno-ściekowa**
- 6) Zasoby geologiczne**
- 7) Gleby**
- 8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**
- 9) Zasoby przyrodnicze**
- 10) Zagrożenie poważnymi awariami**

3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe

Potrzeba opracowania nowego Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki wynika ze stale zmieniającej się polityki ekologicznej na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

- ✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej;
- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”;
- ✓ Polityka energetyczna Polski do 2030 roku;
- ✓ Polityka ekologiczna Państwa 2030;
- ✓ Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku;
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- ✓ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023 roku.

Poniżej przedstawiono główne cele i założenia polityki środowiskowej wpisane w szereg dokumentów strategicznych i programowych, do których nawiązuje niniejszy POŚ.

3.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności

Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

3.2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

- Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,

Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

- Zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Transport

- Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Energia

- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- Poprawa efektywności energetycznej,
- Rozwój techniki.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Środowisko

- Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona gleb przed degradacją.
- Gospodarka odpadami.

3.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Dokument uszczegóławia zapisy Średniookresowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi wytyczne dla Polityki energetycznej Polski.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
- Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.

3.4. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Głównym celem polityki energetycznej jest stworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenie potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

- Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
- Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

3.5. Polityka ekologiczna Państwa 2030

Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji ekologicznych społeczeństwa.

Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

3.6. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

„Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki” bezpośrednio wpisuje się w priorytet unijnej strategii rozwoju „Europa 2020”, którym jest inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- Kierunek działań – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

3.7. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku

Jest to dokument planistyczny, który stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Transport jest wskazany jako jeden z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną kraju oraz przyczynia się do wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku wyznacza najważniejsze kierunki interwencji i działań oraz ich koordynacji w zakresie osiągnięcia celu głównego. Wyznaczone kierunki interwencji są komplementarne i nie można realizować żadnego z nich w oderwaniu od całej Strategii.

Cel główny: zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego,

- Kierunek interwencji 1 - budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- Kierunek interwencji 2 - poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- Kierunek interwencji 3 - zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 4 - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i przewożonych towarów,
- Kierunek interwencji 5 - ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Kierunek interwencji 6 - poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na transport.

3.8. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Głównym celem opracowania Strategii jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., co pozwoli właściwie zaadresować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich,
- Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich,
- Priorytet 2.5. – Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich.

Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich,
- Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji),
- Priorytet 5.4. – Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich,
- Priorytet 5.5. – Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

3.9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, którą należy rozumieć jako skoordynowane działanie wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów. Celem głównym jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co będzie sprzyjało osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- Cel horyzontalny 1.1. – Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo,
- Cel horyzontalny 1.4. – Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- Cel horyzontalny 1.5. – Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Cel szczegółowy 2.3. – Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.10. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023 roku

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2023, został sporządzony w celu stworzenia aktualnych warunków niezbędnych do realizacji celów i założeń w zakresie ochrony środowiska. Nadrzędnym celem jest zrównoważony rozwój powiatu oraz stworzenie spójnej polityki środowiskowej. Poniżej wymieniono wspólne cele dla powiatu wołomińskiego i miasta Ząbki.

Cele dla obszaru interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza:

- Ograniczenie tzw. „niskiej emisji”, w tym emisji komunikacyjnej i sektora komunalno - bytowego
- Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym powiatu
- Adaptacja do zmian klimatu

Cele dla obszaru interwencji: zagrożenia hałasem:

- Zmniejszenie hałasu komunikacyjnego

Cele dla obszaru interwencji: gospodarowanie wodami:

- Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody
- Racjonalizacja korzystania z wód w gospodarstwach domowych, rolnictwie i przemyśle
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Cele dla obszaru interwencji: gleby:

- Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi
- Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Cele dla obszaru interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów lub minimalizacja ich ilości
- Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami

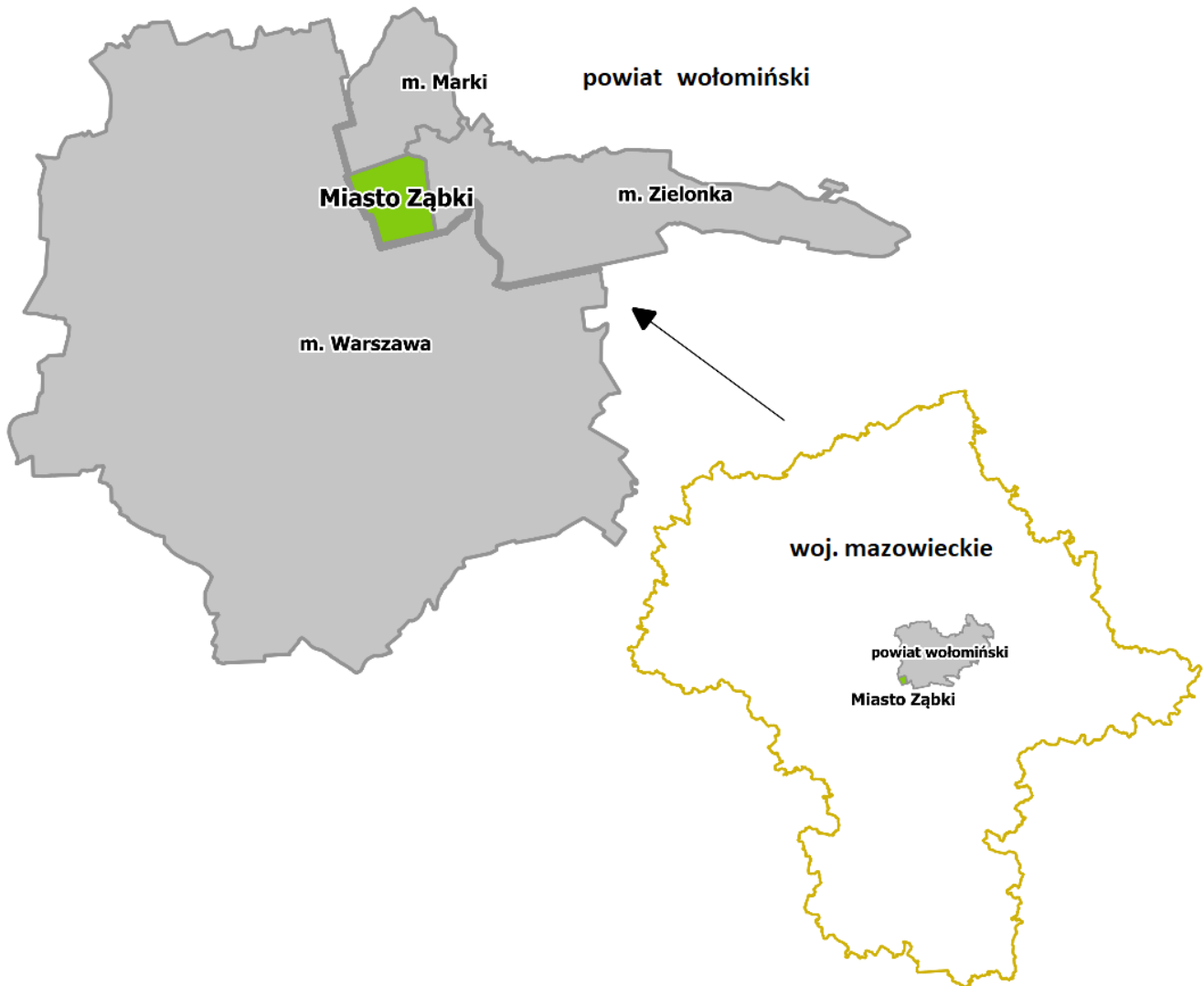
Cele dla obszaru interwencji: zasoby przyrodnicze

- Zapewnienie zachowania terenów nieprzekształconych

4. Charakterystyka ogólna Miasta Ząbki

4.1. Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

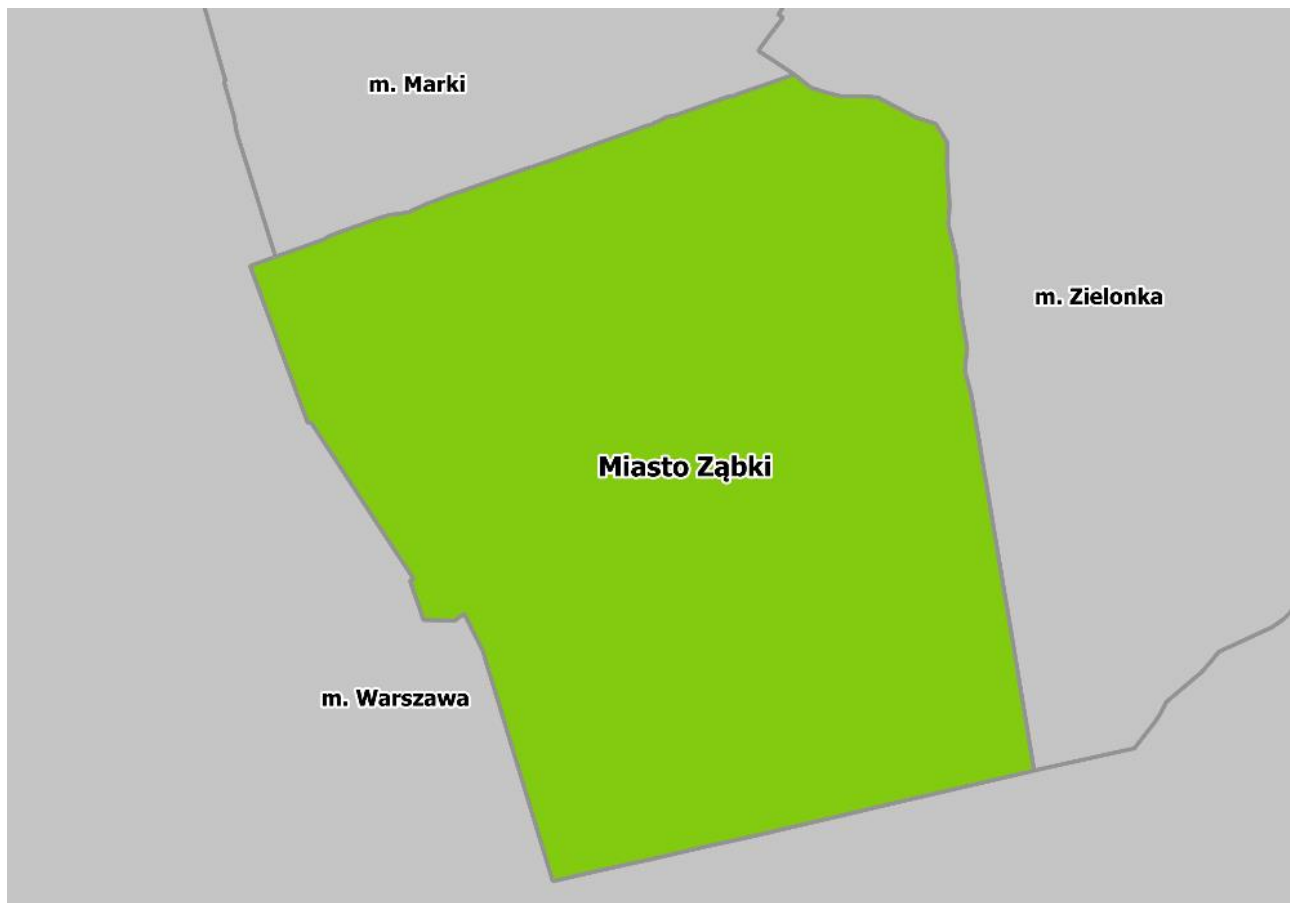
Miasto Ząbki zajmuje obszar 11 km². Położone jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie wołomińskim. Miasto Ząbki położone jest w aglomeracji warszawskiej.

Rysunek 1. Położenie Miasta Ząbki na tle powiatu i województwa.

W bezpośrednim sąsiedztwie Miasta Ząbki znajdują się trzy Miasta:

- Marki – na północy
- Zielonka – na wschodzie
- Warszawa (dzielnice Rembertów i Targówek) – na zachodzie i południu

Rysunek 2. Położenie Miasta Ząbki na tle sąsiednich miast.

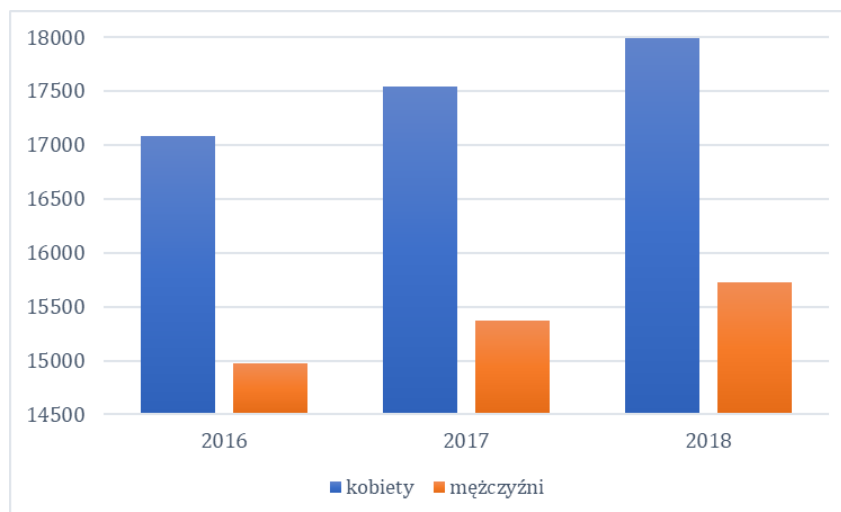
Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski, Miasto Ząbki znajduje się w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa;
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski;
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie;
- makroregion – Nizina Środkowomazowiecka;
- mezoregion – Równina Wołomińska

Teren położony jest w obrębie Środkowej Wisły na tarasie nadzalewowym wyższym Wisły nazywanym falenickim oraz niższym nazywanym praskim. Teren Ząbek jest generalnie płaski i ma charakter równinny, lokalne wyniesienia mają charakter wydmowy. Rejon ten jest wyniesiony do rzędnych około 88 - 90 m n.p.m. i wykazuje ogólny spadek w kierunku zachodnim. Maksymalne wysokości dochodzą do 90,8 m n.p.m.

4.2. Demografia

Mieszkańcy Miasta Ząbki stanowią społeczność liczącą 33 718 osób (dane Miasta z roku 2018). Wskaźnik gęstości zaludnienia w Mieście kształtuje się na poziomie 3 065 osób/km², w powiecie wołomińskim wskaźnik ten wynosi 257 osoby/km², a województwie mazowieckim 152 osoby/km². Struktura płci w Mieście Ząbki rozkłada się następująco – 17991 osób to kobiety, a 15 727 osób to mężczyźni (dane z Miasta z 2018 roku).

Rysunek 3. Struktura płci w Mieście Ząbki w latach 2016 – 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od Miasta Ząbki.

4.3. Działalność gospodarcza

Obecnie w Mieście Ząbki zarejestrowanych jest 5 920 podmiotów gospodarki narodowej, najwięcej podmiotów znajduje się w sekcji F i G. Spośród ogółu podmiotów gospodarki narodowej, 27 należało do sektora publicznego, a 5 832 do sektora prywatnego.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Mieście Ząbki w 2018 roku wzrosła w stosunku do roku 2017. W 2018 roku zarejestrowano ogółem 613 nowych podmiotów gospodarki narodowej.

Tabela 1. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Miasta Ząbki w 2018 roku

Nazwa sekcji wg PKD	Liczba podmiotów w 2018 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	13
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	449
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10
F. Budownictwo	710
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 423
H. Transport, gospodarka magazynowa	485
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	187
J. Informacja i komunikacja	347
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	162
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	323
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	681

N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	280
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4
P. Edukacja	193
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	262
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	67
S. Pozostała działalność usługowa i	
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	320
Podmiotów ogółem	5 920

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych (GUS 2018)

4.4. Warunki klimatyczne

Według podziału R. Gumińskiego, Miasto Ząbki znajduje się w obszarze środkowej dzielnicy rolniczo - klimatycznej. Charakteryzuje się ona dobrymi warunkami solarnymi, termiczno-wilgotnościowymi oraz dobrym nawietrzaniem. Roczne sumy opadów kształtują się poniżej 500mm. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210 – 220 dni.

Rysunek 4. Położenie Miasta Ząbki na tle regionów klimatycznych

Źródło: Regiony klimatyczne Polski według R. Gumińskiego

4.5. Walory kulturowe

Na dziedzictwo kulturowe Miasta Ząbki składają się:

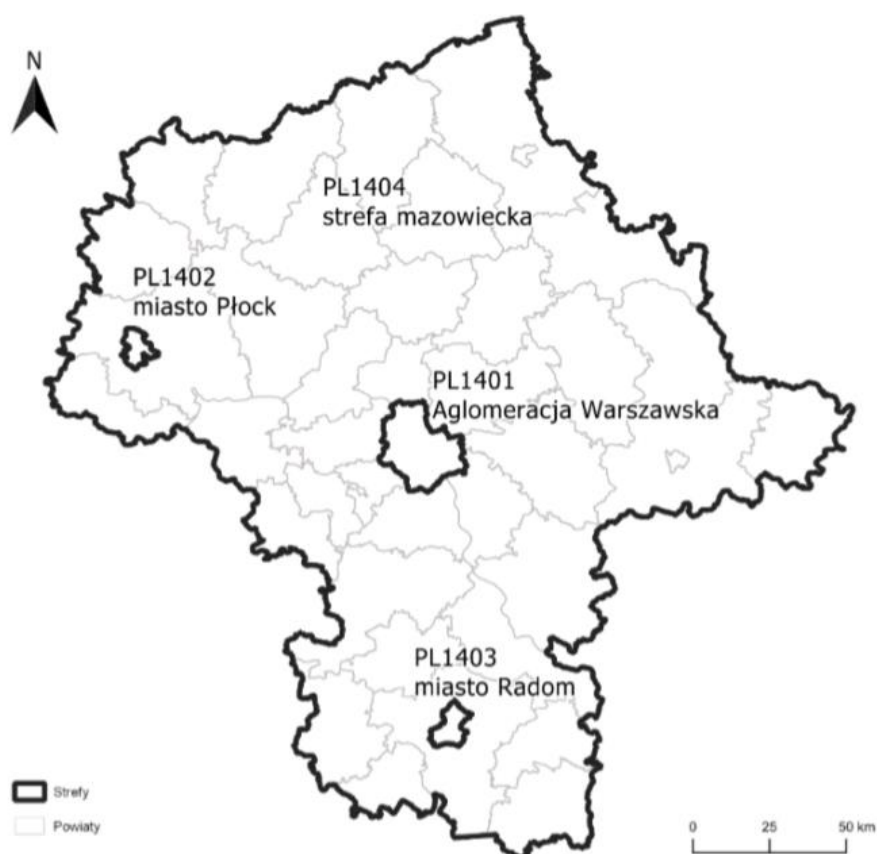
- willa, ul. Klonowa 6, 1918, nr rej.: 1262-A z 10.06.1985
- willa „Arkadia”, ul. Langiewicza 1, 1923, nr rej.: A-981 z 30.07.2010
- budynek gospodarczy, j.w.
- willa, ul. Słowackiego 10, 1925, nr rej.: 1331-A z 29.07.1988
- willa, ul. Wyzwolenia 16, 1920, nr rej.: A812 z 25.08.2008

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 86 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* [1] w rozporządzeniu Ministra środowiska w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu [11] określono ich dopuszczalne i docelowe poziomy oraz poziomy celów długoterminowych. Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Na terenie województwa mazowieckiego oceny jakości powietrza dokonuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) w Warszawie, który wyniki swoich badań przedstawia w corocznych raportach. Obecnie system monitoringu jakości powietrza oparty jest o obowiązujący „Program Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa mazowieckiego na lata 2016-2020”.

Rysunek 5. Podział województwa mazowieckiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim w 2018 roku*

Zgodnie z klasyfikacją stref dla celów oceny jakości powietrza, obszar Miasta Ząbki znajduje się w strefie mazowieckiej. Na terenie Miasta Ząbki nie wyznaczono punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy znajduje na obszarze Miasta Legionowo i jest oddalony od Miasta Ząbki o około 15 km. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 2. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2018

Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń														
	SO ₂	NO _x	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	PM _{2,5} II faza	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	
													poziom docelowy	poziom celu długotermin.
Kryterium ochrona zdrowia														
rok 2018	A	A	A	A	C	C	C1	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin														
rok 2018	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2018, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.
- klasa C1 - stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.
- klasa D2 - stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

W 2018 roku, strefa mazowiecka dla kryterium ochrony zdrowia uzyskała klasę C ze względu na przekroczenie dopuszczalnych poziomów stężeń średniorocznych pyłu PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu oraz klasę C1 ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu stężenia pyłu PM_{2,5} – faza II. W przypadku PM₁₀, odnotowano przekroczenie normy dobowej, natomiast w przypadku ozonu, został przekroczony dopuszczalny poziom celu długoterminowego dla kryterium ochrony zdrowia oraz ochrony roślin, co zakwalifikowało zanieczyszczenie do klasy D2. Nie stwierdzono przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do pozostałych zanieczyszczeń. Główne czynniki mające negatywny wpływ na jakość powietrza to niska emisja z palenisk domowych oraz zanieczyszczenia pochodzące z sektora transportowego.

Na terenie Miasta Żąbki funkcjonuje komunikacja zbiorowa. Ponadto, Miasto posiada infrastrukturę rowerową. Według danych z GUS na rok 2018, łączna długość ścieżek rowerowych na terenie Miasta wynosi 15,9 km. Miasto Żąbki posiada opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN). Łączna długość sieci gazowej na terenie Miasta wynosi 94,2 km i posiada 4986 przyłączy.

W sektorze publicznym Miasta Żąbki funkcjonują instalacje OZE. Są nimi kolektory słoneczne funkcjonujące przy Urzędzie Miasta oraz kolektory słoneczne wraz ze źródłem geotermalnym funkcjonujące przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych Drewnica.

5.1.2. Analiza SWOT

Tabela 3. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”

Obszar interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak na terenie Miasta większych zakładów produkcyjnych emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, → opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, → funkcjonująca komunikacja zbiorowa na terenie Miasta, → łączna długość ścieżek rowerowych wynosząca 15,9 km, → długość sieci gazowej wynosząca 94,2 km. 	<ul style="list-style-type: none"> → występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń dla PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu i ozonu, → występowanie niskiej emisji, → niewielki udział instalacji OZE w energetyce Miasta, → drogi wojewódzkie przebiegające przez teren Miasta.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → rozwój komunikacji zbiorowej, → rozwój infrastruktury rowerowej, → wymiana systemów grzewczych na systemy zasilane paliwami ekologicznymi, → ograniczenie emisji indywidualnej poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej, → zwiększenie udziału OZE w produkcji energii, → modernizacja infrastruktury drogowej, ze względu na ochronę powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> → pogłębiająca się zmiana klimatu, → wzrost poziomów zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportowego, → napływ zanieczyszczeń powietrza spoza terenu Miasta, → stosowanie indywidualnego ogrzewania.

5.2. Zagrożenia hałasem

Odczuwanie hałasu jest subiektywne i zależy w głównej mierze od cech indywidualnych każdego człowieka. Istotny wpływ ma częstotliwość, natężenie, charakter zmian w czasie oraz długotrwałość działania. Niekorzystny wpływ hałasu na organizm człowieka może objawiać się zmęczeniem, trudnościami w skupieniu uwagi, podwyższonym ciśnieniem krwi, bólem głowy, czasowym lub trwałym uszkodzeniem słuchu czy zakłóceniem snu.

5.2.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 ust. 2 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisko wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* [12]. Aktualnie obowiązujące poziomy hałasu w środowisku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [12]

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe objekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	LDWN przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	LN przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno rodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielo rodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Hałas drogowy

Miasto Ząbki znajduje się w zasięgu regionalnego układu drogowego województwa mazowieckiego. Przez teren Miasta przechodzą następujące szlaki komunikacyjne, o znaczeniu ponadlokalnym:

Drogi wojewódzkie:

- droga nr 629 - którą stanowi część ulicy Radzymińskiej
- droga nr 634 - którą stanowią ulice Skorupki, Warszawska i część Łodygowej
- droga nr 631 - przebiega wzdłuż wschodniej granicy Miasta

Drogi powiatowe:

- droga nr 4363W - którą stanowi ulica Piłsudskiego i Batorego
- droga nr 4364W - którą stanowi ulica Kolejowa
- droga nr 4365W - którą stanowią ulice: Szpitalna, Wojska Polskiego, Rychlińskiego, Kochanowskiego i Drewnicka.

Pozostałe drogi są drogami lokalnymi i zapewniają spójność sieci drogowej oraz służą wewnętrznym potrzebom komunikacyjnym Miasta. Miasto Ząbki posiada rozwiniętą infrastrukturę rowerową oraz sieć komunikacji zbiorowej, co pozwala na ograniczenie hałasu drogowego.

Hałas kolejowy

Przez Miasto Żąbki przebiega linia kolejowa Kolei Mazowieckich w relacji Tłuszcz - Żąbki-Warszawa Wileńska. Jest to znaczące źródło hałasu kolejowego

Na nadmierny hałas komunikacyjny narażeni są mieszkańcy budynków położonych w pobliżu w/w tras i linii kolejowej o znaczeniu ponadlokalnym. Ruch prowadzony na pozostałych szlakach komunikacyjnych nie powoduje przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu.

W 2017 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wykonał pomiary poziomu hałasu w 19 punktach pomiarowych. W trzech punktach w celu określenia wskaźników długookresowych hałasu drogowego: w miejscowości Różan, w miejscowości Żyrardów, na drodze krajowej nr 48, oraz w szesnastu punktach w celu określenia wskaźników krótkookresowych: hałas kolejowy w 4 punktach w Ciechanowie, hałas drogowy w 4 punktach w miejscowości Różan, w 4 punktach w centrum Żyrardowa oraz w 4 punktach wzdłuż drogi krajowej nr 48. Ogólne wnioski z przeprowadzonych badań monitoringowych na terenie województwa, wykazały występowanie przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu komunikacyjnego zarówno w porze dziennej jak i nocnej. Hałas komunikacyjny w dalszym ciągu jest jednym z największych zagrożeń i uciążliwości pod względem ochrony środowiska.

5.2.2. Analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”

Obszar interwencji „Zagrożenie hałasem”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">→ brak dużych zakładów przemysłowych emitujących ponadnormatywne natężenie hałasu,→ funkcjonowanie transportu zbiorowego – komunikacji publicznej,→ pasy zadrzewień przy drogach,→ obecność infrastruktury rowerowej.	<ul style="list-style-type: none">→ przebiegające przez teren Miasta drogi wojewódzkie,→ przebiegająca przez teren Miasta linia kolejowa,→ wysokie natężenie ruchu drogowego spowodowane lokalizacją Miasta w aglomeracji warszawskiej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">→ rozwój infrastruktury rowerowej,→ rozwój komunikacji zbiorowej,→ podjęcie działań zmniejszających hałas samochodowy (stosowanie cichych nawierzchni, dźwiękoszczelnych okien, działania organizacyjne itd.).	<ul style="list-style-type: none">→ brak rozwiązań technicznych służących minimalizacji narażenia na hałas,→ wzrastający ruch pojazdów po drogach,→ pogarszający się stan dróg,→ zły stan techniczny pojazdów.

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska (WIOŚ) i państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu (PWIS).

Zgodnie z art. 122 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* [1] ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* [13].

W ramach monitoringu GIOŚ prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których między innymi prowadzi rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na terenie Miasta Ząbki w 2018 roku nie wyznaczono punktu pomiarowego pól elektromagnetycznych. Najbliższy punkt pomiarowy znalazł się na terenie Miasta Wołomin, w odległości ok. 10 km od Miasta Ząbki.

Tabela 6. Wyniki pomiarów PEM w roku 2018

Lokalizacja stacji	Typ terenu	Wyniki pomiarów za rok 2018 [V/m]	Dopuszczalny poziom PEM [V/m]
Wołomin	miejski	1,54	61

Źródło: Wyniki pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych w 2018 roku, WIOŚ w Warszawie

5.3.2. Analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”

Obszar interwencji „Pole elektromagnetyczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego, → brak na terenie Miasta stacji GPZ. 	<ul style="list-style-type: none"> → obecność na terenie Miasta napowietrznych linii wysokiego napięcia, → obecność na terenie Miasta nadajników telefonii komórkowej, → brak punktów pomiaru pól elektromagnetycznych na terenie Miasta.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, → modernizacja sieci energetycznych przez operatora. 	<ul style="list-style-type: none"> → rozwój technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, → zwiększająca się liczba źródeł PEM.

5.4. Gospodarowanie wodami

Zgodnie z ustawą - *Prawo wodne* [5] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych.
 - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);
- 3) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Zgodnie z art. 349 ust. 2 ustawy - *Prawo wodne* badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 349 ust. 10. oraz art. 17 ust. 2 pkt 1 oceny stanu JCWP dokonuje GIOŚ, zaś badań i oceny stanu JCWPd dokonuje Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH).

5.4.1. Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych

Obszar Miasta Ząbki położony jest w granicach JCWPd nr 54 (PLGW200054) zgodnie z nowym podziałem na 172 JCWPd. Ogólna charakterystyka JCWPd znajdującej się na obszarze Miasta znajduje się w tabeli nr 9.

Tabela 8. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze Miasta Ząbki

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Europejski kod JCWPd	PLGW200054
	Nazwa JCWPd	54
Lokalizacja	Region wodny	Środkowej Wisły
	Nazwa dorzecza	Wisły
	RZGW	Warszawa
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia pięter wodonośnych	<ul style="list-style-type: none"> • Q – wody porowe w utworach piaszczystych i żwirach • Pg-Ng – wody porowe w utworach piaszczystych i żwirach • Cd-Pg – wody szczelinowe w utworach wapiennych
	Litologia	piaski, żwiry, wapienie, margle
	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną	porowy/szczelinowy
	Średnia miąższość utworów wodonośnych	Q1: do 20 m Pg-Ng: do 60 m
	Liczba pięter wodonośnych	3
Antropopresja	Leje depresji (lej regionalny lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.	Leje depresji związane z poborem wód podziemnych i wpływem aglomeracji
	Ingresja lub ascenzja wód słonych do wód podziemnych	W południowo-zachodniej części JCWPd istnieje potencjalne zagrożenie ascensyjnym dopływem wód zasolonych z utworów mezozoicznych, a także możliwość dopływu wód zabarwionych z mioceńskiego poziomu wodonośnego
	Sztuczne odnawianie zasobów	brak
Pobór wód [tys. m³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r	dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	17 533,96
	z odwodnienia kopalnianego	-
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m³/d]		277 965

Legenda: Q – piętro czwartorzędu (Q1 – poziom przypowierzchniowy – doliny rzeczne, Q2 – poziom międzyglinowy), Pg-Ng – piętro paleogeńsko – neogeńskie (poziom mioceński, poziom oligoceński), Cd-Pg – piętro kredowo - paleogeńskie

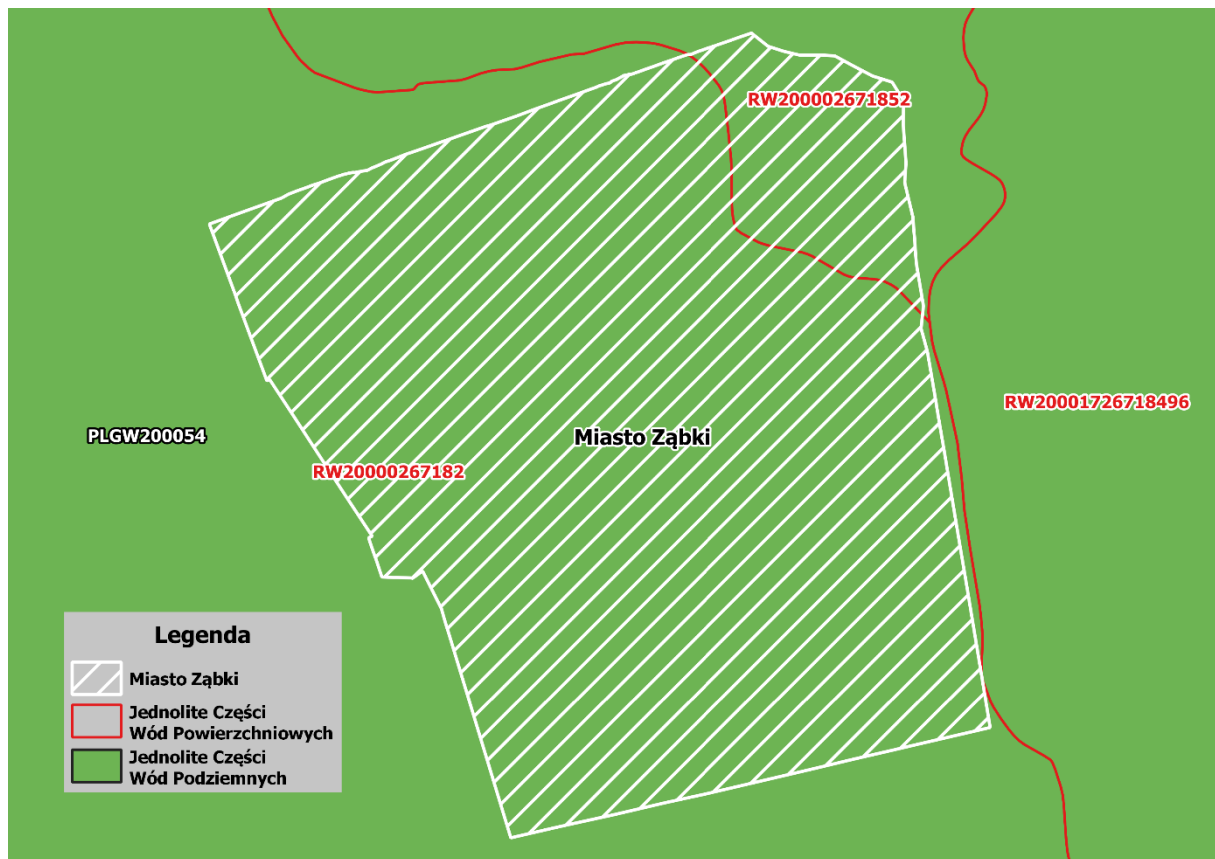
Źródło: Dane Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG-PIB); Baza danych o Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych; „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd”.

Na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o JCWPd wiadomo, że stan ilościowy jak i chemiczny JCWPd nr 54 ocenia się jako dobre, co oznacza, że nie jest ona zagrożona nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych.

Tabela 9. Ocena stanu JCWPd na obszarze Miasta Ząbki

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)		Ocena stanu		Ocena nieosiągnięcia celów środowiskowych
Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	ilościowa	chemiczna	
PLGW200054	54	dobra	dobra	niezagrożone

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Rysunek 6. Zasięg występowania JCWPd i JCWP względem Miasta Ząbki

Źródło: opracowanie własne

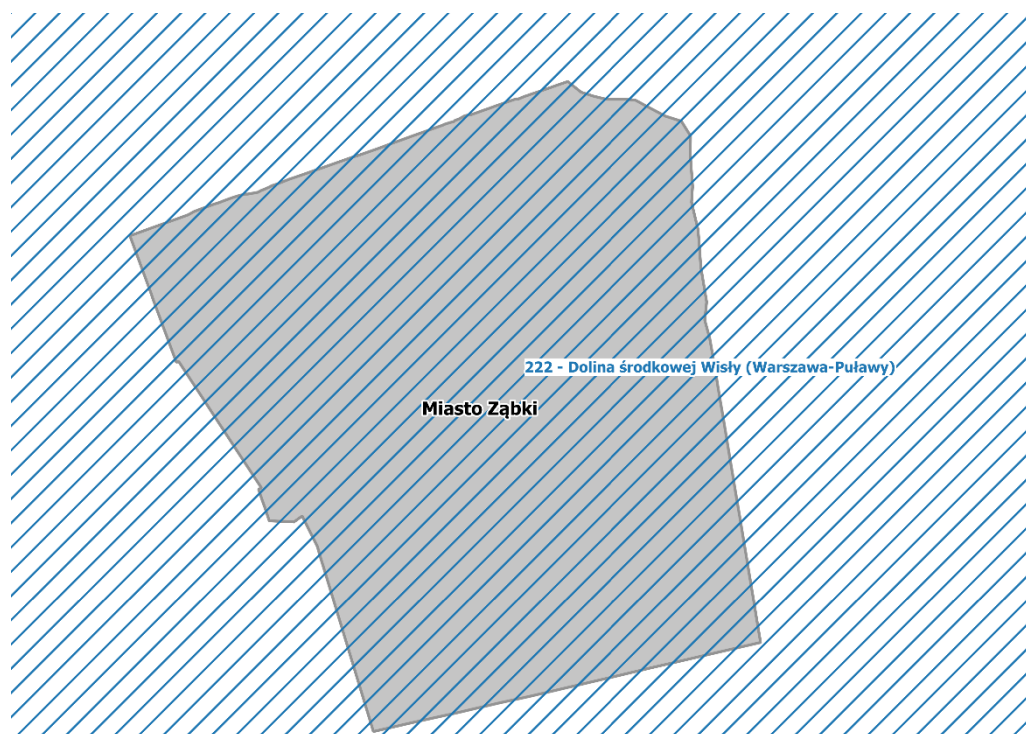
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Miasto Ząbki znajduje się w obrębie czwartorzędowego zbiornika GZWP nr 222 - Dolina Środkowej Wisły (Warszawa – Puławy).

Tabela 10. Charakterystyka GZWP na obszarze Miasta Ząbki.

Nazwa GZWP	Dolina Środkowej Wisły
Nr GZWP	222
Wiek utworów	czwartorzęd
Typ zbiornika	porowy
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /dobę]	616,7
Średnia głębokość ujęć [m]	60

Źródło: Baza MIDAS, Centralna Baza Danych Geologicznych, Państwowy Instytut Geologiczny oraz Mapa obszarów GZWP w Polsce wymagających szczególnej ochrony, skala 1:500 000, Kleczkowski i in. AGH im. St. Staszica, Kraków 1990r.

Rysunek 7. Zasięg występowania GZWP względem Miasta Żąbki.

Źródło: opracowanie własne

Jednolite części wód powierzchniowych

Miasto Żąbki pod względem hydrograficznym należy do zlewni środkowej Wisły. Sieć hydrograficzna na terenie Miasta jest słabo rozwinięta. W jej skład wchodzi grupa bezimiennych, małych cieków wodnych płynących od zbiorników wodnych i zabytkowego cmentarza, położonych na terenie Nadleśnictwa Drewnica oraz Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych Drewnica, kilka bezimiennych, uregulowanych cieków wodnych płynących na terenie ogródków działkowych oraz rów wodny w okolicy ulicy Gajowej i Zielenieckiej.

Sieć zbiorników wodnych tworzą: trzy zbiorniki na terenie ogródków działkowych w północno zachodniej części miasta, cztery małe zbiorniki na terenie kompleksu leśnego Nadleśnictwa Drewnica oraz mały zbiornik wodny w okolicy ul. Kolejowej.

Tabela 11. Charakterystyka JCWP na obszarze Miasta Żąbki

Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych (JCWP)		Lokalizacja		
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny	Nazwa dorzecza	RZGW
PLRW200002671852	Długa od Dopływu z Rembertowa do ujścia	Środkowej Wisły	Wisły	Warszawa
PLRW20000267182	Kanał Bródnowski	Środkowej Wisły	Wisły	Warszawa

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Tabela 12. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze Miasta Ząbki

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)				Wyznaczony cel środowiskowy/termin osiągnięcia dobrego stanu
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	
1.	PLRW200002671852	Długa od Dopływu z Rembertowa do ujścia	zły	zagrożona	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i stanu chemicznego
2.	PLRW20000267182	Kanał Bródnowski	zły	zagrożona	

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Zagrożenie powodziowe

Miasto Ząbki nie jest zagrożone wystąpieniem powodzi. Mapy Zagrożenia Powodziowego oraz Mapy Ryzyka Powodziowego nie przewidują wystąpienia powodzi na terenie Miasta.

5.4.2. Analiza SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”

Obszar interwencji „Gospodarowanie wodami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd na terenie Miasta, → znaczne zasoby wód podziemnych, → lokalizacja Miasta w obrębie GZWP, → brak zagrożenia powodzią. 	<ul style="list-style-type: none"> → niska jakość JCWP, → zagrożone osiągnięcie celu środowiskowego dla niektórych JCWP.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → intensyfikacja działań administracji wodnej, → wzrost świadomości ekologicznej, → utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych na terenie Miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> → nieosiągnięcie celu środowiskowego w przypadku niektórych JCWP, → zanieczyszczenia wód pochodzące z sektora transportowego.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Ocena stanu

Sieć wodociągowa

Wskaźnik zwodociągowania na terenie Miasta Ząbki wynosi 67,6% (wg danych z GUS na 2018 r.). Większość nieruchomości w Mieście jest zaopatrywana w wodę ze Stacji Uzdatniania Wody w Drewnicy. Stacja ujmuje wodę z dwóch studni głębinowych zlokalizowanych na terenie Drewnicy. Woda na SUW podlega procesom odżelaziania i odmanganiania. Ponadto, część mieszkańców korzysta z własnych, lokalnych ujęć wody.

Tabela 14. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Miasta Ząbki w latach 2016 – 2018

Lp.	Parametr	2016	2017	2018
1.	Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	77,2	80,8	82,5
2.	Ilość przyłączy [szt.]	156	209	217
3.	Woda dostarczana gosp. domowym [m ³]	951,33	1029,15	1187,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Miasta.

Sieć kanalizacyjna

Wskaźnik skanalizowania na terenie Miasta Ząbki wynosi 93,5% (GUS, 2018 r.). Część mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych, ich liczba wynosi 47 (dane z Miasta na rok 2018). Na terenie Miasta Ząbki nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, ścieki oczyszczane są przez oczyszczalnię ścieków „Czajka” w Warszawie.

Tabela 15. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Ząbki w latach 2016 – 2018

Lp.	Parametr	2016	2017	2018
1.	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	81,9	82,4	83,1
2.	Ilość przyłączy [szt.]	85	124	118
3.	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	31518	32453	33409
4.	Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [m ³]	1328,88	1402,09	1528,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Miasta.

5.5.2. Analiza SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”

Obszar interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → 67,6% zwodociągowanie Miasta, → wysoki wskaźnik skanalizowania Miasta, → korzystanie z usług oczyszczalni ścieków w Warszawie, → obecność stacji uzdatniania wody (SUW) na terenie Miasta, → niewielka liczba zbiorników bezodpływowych. 	<ul style="list-style-type: none"> → przestarzałe systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenie gospodarstw (szamba), → brak oczyszczalni ścieków na terenie Miasta, → brak przydomowych oczyszczalni ścieków.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, → dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej na obszarze Miasta. → pozyskiwanie różnych form dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej tam, gdzie jest uzasadnione ekonomicznie, → uszczelnianie zbiorników bezodpływowych. 	<ul style="list-style-type: none"> → awarie przestarzałych bezodpływowych zbiorników na ścieki – możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do wód gruntowych, → niewłaściwe zagospodarowanie nieczystości ciekłych pochodzących ze zbiorników bezodpływowych, → brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Ocena stanu

Pod względem geologicznym obszar Miasta Ząbki leży w strefie krawędziowej Platformy Wschodnioeuropejskiej, na terenie Niecki Brzeżnej Wału Środkowopolskiego. Osady powierzchniowe stanowią utwory czwartorzędowe reprezentowane głównie przez osady wodnolodowcowe. Najgłębiej zalegają gliny zwałowe, na których występuje seria osadów piaszczystych z lokalnymi soczewkami glin. Powyżej nich znajduje się nieciągła, kilkumetrowa warstwa iłów Zastoiska Warszawskiego powstałego podczas maksymalnego zasięgu zlodowacenia Wisły. Na nich leżą osady wodnolodowcowe tego samego zlodowacenia, związane z pradoliną Warszawsko-Berlińską. Najmłodszymi utworami są osady holoceniowe o charakterze aluwialno-deluwialnym. Osady te reprezentują rzeczne grunty mineralne (piaski drobnoziarniste i średnie) z domieszką części organicznych (torfy i namuły) i osadów eolicznych o miąższości 1÷2 m. Rzeźbę terenu Miasta uzupełniają formy pochodzenia antropogenicznego związane z działalnością gospodarczą. Swoistą formę antropogeniczną stanowią zbiorniki wodne (glinianki) i rowy melioracyjne.

Na terenie Ząbek nie występują złoża kopalin pospolitych w postaci kruszywa naturalnego, piasków, iłów, glin, torfu i innych surowców. Brak jest również obszarów perspektywicznych występowania kopalin naturalnych.

5.6.2. Analiza SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”

<i>Obszar interwencji „Zasoby geologiczne”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ nieistotne zagrożenie występowaniem ruchów masywnych, → brak zagrożenia związanego ze zorganizowaną eksploatacją kopalin, ze względu na brak udokumentowanych zasobów.	→ brak możliwości czerpania korzyści materialnych z eksploatacji złóż.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ rozwój nowych technologii poszukiwania surowców mineralnych, → liczne prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu.	→ brak cennych gospodarczo złóż surowców mineralnych na terenie Miasta, → powstawanie antropogenicznych form terenu powodujące zniszczeniem obecnej powierzchni terenu.

5.7. Gleby

5.7.1. Ocena stanu

Pokrywa glebowa na terenie Miasta Ząbki jest znacznie przekształcona w wyniku procesów urbanistycznych. W części zabudowanej Miasta, warstwa glebowa w przeważającej większości została usunięta i zastąpiona gruntami pochodzenia antropogenicznego o zmienionych właściwościach fizykochemicznych. W obrębie wysoczyzny dennej na fragmentarycznie zachowanych terenach rolniczych oraz terenach leśnych pierwotną pokrywą glebową tworzą gleby bielcowe kwaśne i bardzo kwaśne w V i VI klasie bonitacyjnej gruntów ornych. Gleby te są bardzo przepuszczalne i pokarmowo ubogie. Pod kompleksami leśnymi dobrze zachowały się gleby pseudobielcowe. W Ząbkach nie jest prowadzona działalność rolnicza.

Na terenie Miasta Ząbki nie ma punktów pobrania próbek gleby w celu wykonania analiz laboratoryjnych. Najbliższy punkt pobrania próbek gleby znajduje się w miejscowości Długa Szlachecka, w powiecie mińskim i jest oddalony od Miasta Ząbki o około 15 km. Wyniki pomiarów z 2015 r. prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wskazują na brak przekroczenia dopuszczalnych stężeń metali ciężkich w glebie oraz brak przekroczenia dopuszczalnych wartości WWA (wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych).

5.7.2. Analiza SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”

<i>Obszar interwencji „Gleby”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → brak stwierdzonych podwyższonych stężeń metali ciężkich w glebie w najbliższym punkcie pomiarowym → brak stwierdzonych podwyższonych wartości WWA w najbliższym punkcie pomiarowym. 	<ul style="list-style-type: none"> → brak punktu monitoringu gleb na terenie Miasta, → gleby silnie przekształcone w wyniku urbanizacji, → przebiegające przez teren Miasta ponadlokalne szlaki komunikacyjne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → ograniczenie przekształcania pokrywy glebowej w celach urbanistycznych, → coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców, zapobiegające skażeniu gleb, 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost zanieczyszczeń gleb związanych z ruchem tranzytowym, → postępująca degradacja gleb ze względu na procesy urbanistyczne.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Ocena stanu

Podstawę systemu gospodarowania odpadami na terenie Gmin stanowią: prawo ochrony środowiska [1], ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach [6] oraz ustawa o odpadach [7].

Do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowywane jest jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Miasto Ząbki znajduje się w regionie gospodarki odpadami komunalnymi województwa mazowieckiego. 19 grudnia 2019 roku Marszałek Województwa Mazowieckiego opublikował listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów oraz listę instalacji planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji. Według nowej ustawy, instalacja komunalna do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów powinna zapewniać mechaniczno-biologiczne przetwarzanie tych odpadów i wydzielanie z odpadów zmieszanych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku oraz składowanie odpadów powstających po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu lub sortowaniu tych odpadów. Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego według nowej ustawy o odpadach jeszcze nie powstał.

Tabela 19. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie mazowieckim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1	Ciechanów	Wola Pawłowska, 06-452 Wola Pawłowska	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o. o. w Ciechanowie, ul. Gostkowska 83, 06-400 Ciechanów
2	Nadarzyn	ul. Turystyczna 38, 05-830 Nadarzyn	Przedsiębiorstwo Usługowe Hetman sp. z o.o., al. Krakowska 110/114, 00-971 Warszawa
3	Ostrołęka	ul. Turskiego 4, 07-401 Ostrołęka	Ostrołęckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o. o., ul. Joselewicza 1, 07-410 Ostrołęka
4	Ostrów Mazowiecka	Stare Lubiejewo, ul. Łomżyńska 11, 07-300 Ostrów Mazowiecka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej sp. z o. o., ul. B. Prusa 66, 07-300 Ostrów Mazowiecka
5	Płońsk	Poświętne, ul. Pułtуска 5, 09-100 Płońsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku sp. z o. o., ul. Adama Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk
6	Pruszków	ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie sp. z o. o., ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków
7	Radom	ul. Witosa 94, 26-600 Radom	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „RADKOM” sp. z o. o., ul. Witosa 76, 26-600 Radom
8	Sierpc	Rachocin, 09-200 Sierpc	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu sp. z o. o., ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc
9	Stara Biała	Kobierniki 42, 09-413 Sikórz	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku sp. z o. o., ul. Przemysłowa 17, 09-400 Płock
10	Suchożebry	Wola Suchożębrska, ul. Sokołowska 2, 08-125 Suchożebry	Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o. o., ul. Błonie 3, 08-110 Siedlce
11	Warszawa	ul. Wólczyńska 249, 01-919 Warszawa	BYŚ Wojciech Byśkiniewicz, ul. Arkuszowa 43, 01-934 Warszawa
12	Warszawa	ul. Zawodzie 18, 02-981 Warszawa	REMONDIS sp. z o. o., ul. Zawodzie 18, 02-981 Warszawa
13	Wiązowna	Wola Ducka 70A, 05-408 Glinianka	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe Lekaro Jolanta Zagórska, Wola Ducka 70A, 05-408 Glinianka

Źródło: Lista Marszałka Województwa Mazowieckiego.

Tabela 20. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie mazowieckim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1	Ciechanów	Wola Pawłowska, 06-452 Wola Pawłowska	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o. o. w Ciechanowie, ul. Gostkowska 83, 06-400 Ciechanów
2	Ostrołęka	07-401 Ostrołęka, ul. Turskiego 4	Ostrołęckie towarzystwo Budownictwa Społecznego, ul. B. Joselewicza 1, 07-410 Ostrołęka
3	Ostrów Mazowiecka	Stare Lubiejewo, ul. Łomżyńska 11, 07-300 Ostrów Mazowiecka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej sp. z o. o., ul. B. Prusa 66, 07-300 Ostrów Mazowiecka
4	Otwock	Otwock-Świerk, ul. Lennona 4, 05-400 Otwock	Amest Otwock sp. z o. o., ul. Lennona 4, 05-400 Otwock
5	Płońsk	Dalanówek, 09-100 Dalanówek	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku sp. z o. o., ul. Adama Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk
6	Pruszków	05-800 Pruszków, ul. Przejazdowa 1	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie, sp. z o. o. ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków
7	Radom	ul. Witosa 98, 26-600 Radom	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „RADKOM” sp. z o. o., ul. Witosa 76, 26-600 Radom
8	Sierpc	Rachocin, 09-200 Sierpc	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu sp. z o. o., ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc

9	Stara Biała	Kobierniki 42, 09-413 Sikórz	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku sp. z o. o. ul. Przemysłowa 17, 09-400 Płock
10	Suchożebry	Wola Suchożębska, ul. Sokołowska 2, 08-125 Suchożebry	Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o. o., ul. Błonie 3, 08-110 Siedlce
11	Wieczfnia Kościelna	Uniszki-Cegielnia, 06-500 Mława	NOVAGO sp. z o. o., ul. Grzebskiego 10, 06-500 Mława
12	Wiśniowo	Kosiny Bartosowe 57, 06-521 Kosiny Bartosowe	NOVAGO sp. z o. o., ul. Grzebskiego 10, 06-500 Mława
13	Wołomin	Stare Lipiny, Al. Niepodległości 253, 05-200 Wołomin	Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie sp. z o. o., ul. Łukasiewicza 4, 05-200 Wołomin
14	Zakroczym	ul. Byłych Więźniów Twierdzy Zakroczymskiej 19, 05-170 Zakroczym	Przedsiębiorstwo Gospodarki INWEST sp. z o. o., ul. Parkowa 1E, 05-230 Kobyłka

Źródło: Lista Marszałka Województwa Mazowieckiego.

W 2018 roku, odbiorem, transportem i zagospodarowaniem zmieszanych odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji i odpadów zielonych w instalacji do przetwarzania odpadów, realizowane było przez firmę *PARTNER Dariusz Apelski; ul. Płykowa 1, 03-046 Warszawa*.

Odbiorem transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z frakcji suchych i pozostałych, realizowane było przez Konsorcjum firm: *Lider Progres Maciej Borowiecki, Członek Konsorcjum Zakład Usług Sanitarnych, Komunalnych i Zieleni Waclaw Chyliński*.

Na terenie Miasta Ząbki znajduje się PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych) funkcjonujący przy ul. Zycha. W 2017 roku, łączna liczba odpadów zebranych w PSZOKu wynosiła 372,770 Mg.

Tabela 21. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Miasta Ząbki w 2017 r.

Kod odpadów komunalnych	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów w 2017 roku [Mg]
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	9531,095
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	358,035
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	4,31
15 01 07	Opakowania ze szkła	378,208
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	19,260
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	10,3
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	164,05
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	4,260
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego odpadów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	711,340
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	620,6

Źródło: dane Miasta.

W 2018r. osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 36% co oznacza, iż Miasto wywiązało się z ustawowego obowiązku w tym zakresie. Według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach począwszy od roku 2020 wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych powinien wynieść 50%, zaś do 16 lipca 2020 roku poziom ogra-

niczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinien osiągnąć wartość nie większą niż 35%.

Miasto Ząbki posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta (PUA). W ramach realizacji Programu, wykonano inwentaryzację azbestu na terenie Miasta, w wyniku której oszacowano całkowitą powierzchnię wyrobów azbestowych na 503 Mg. Wyroby występowały przede wszystkim w postaci płyt azbestowo – cementowych falistych znajdujących się głównie na dachach budynków oraz płyt azbestowo - cementowych płaskich dachowych. Poniżej przedstawiono ilość usuniętego azbestu z terenu Miasta, w latach 2016-2018.

Tabela 22. Ilość usuniętego azbestu z terenu Miasta Ząbki w latach 2016 - 2018

Rok	Ilość usuniętego azbestu [Mg]
2016	16,67
2017	25,92
2018	19,89

5.8.2. Analiza SWOT

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”

<i>Obszar interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”</i>	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → umożliwienie mieszkańcom Miasta selektywnego zbierania odpadów, → osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu, → posiadanie oraz realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta, → obecność na terenie Miasta PSZOK. 	<ul style="list-style-type: none"> → duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej ilości odebranych odpadów, → wysokie koszty funkcjonowania systemu odpadów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, → objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów (selektywne zbieranie odpadów „u źródła”), → zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie Miasta, → skala i problemowość wprowadzanych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu, → powstawanie nielegalnych składowisk odpadów.

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Ocena stanu

Przyroda

Ogólna powierzchnia lasów w Mieście Ząbki wynosi 281,73 ha (dane z GUS z 2018 r). Lasy zajmują 25% ogólnej powierzchni Miasta, z czego 260,63 ha to lasy publiczne, natomiast 21,1 ha to lasy prywatne. Największy kompleks leśny Nadleśnictwa Drewnica występuje w północnowschodniej części Miasta. W lasach tych zamieszkuje głównie drobna zwierzyna. Głównym gatunkiem w drzewostanie jest sosna pospolita stanowiąca około 90% powierzchni. Pozostałe gatunki reprezentowane są przede wszystkim

przez brzozę i dąb, w mniejszym stopniu przez klon, olchę, świerk, osikę, topolę, modrzew, jesion, wiąz, grab, lipę i wierzbę. Ekosystemy łąkowe stanowią tereny otwarte położone w sąsiedztwie istniejącej zabudowy w zachodniej części Miasta. Są to znacznie przekształcone ekosystemy półnaturalnych łąk ze zbiorowiskami roślinności łąk wilgotnych.

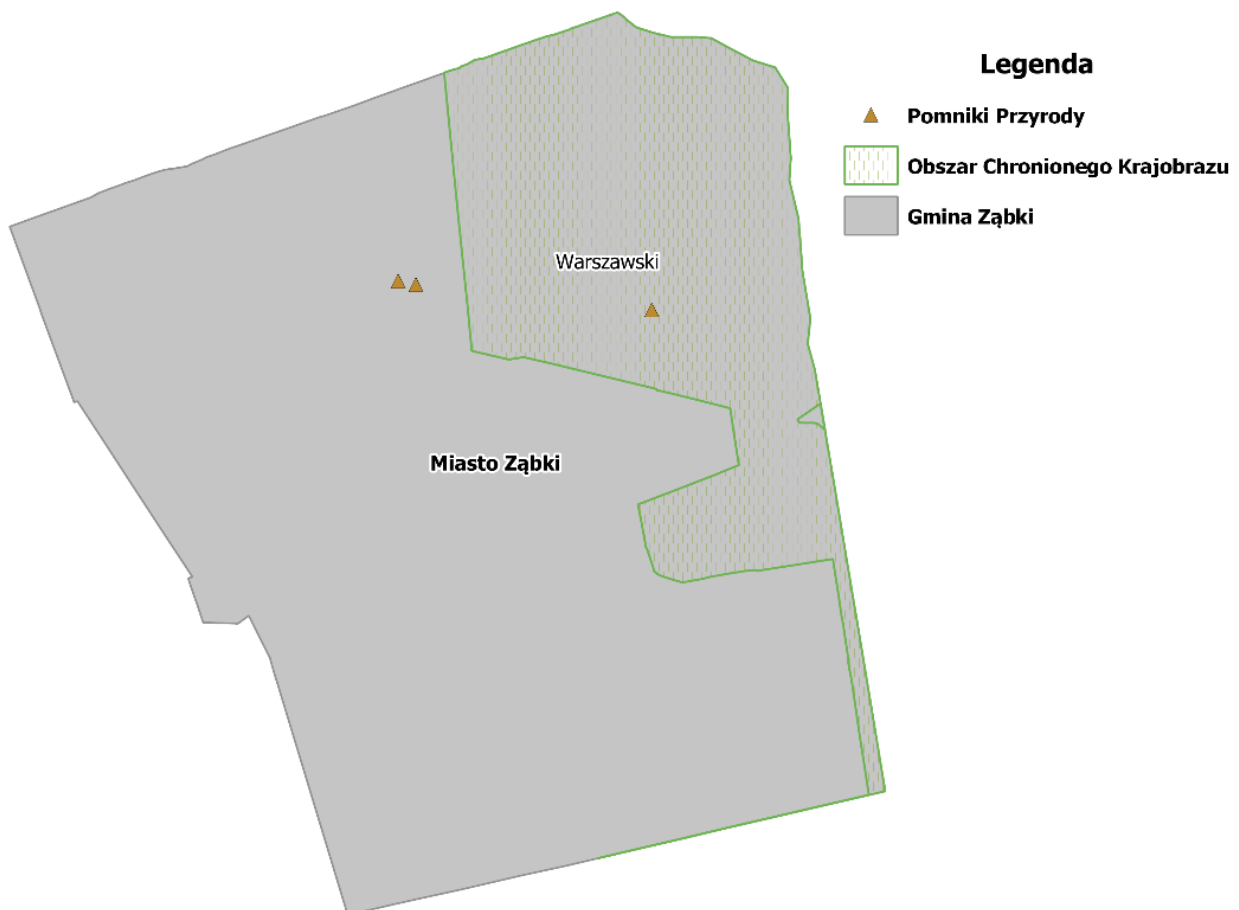
Formy ochrony przyrody

▪ **Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu**

Na terenie Miasta zlokalizowany jest Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 324 ha. Jedną z ważniejszych funkcji, jaką pełni Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu jest funkcja korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację roślin, zwierząt i grzybów. Jest to rodzaj łącznika pomiędzy cennymi przyrodniczo obszarami. Obszar ten pełni również funkcję otuliny tj. terenu zabezpieczającego inne formy ochrony przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi, wynikającymi z działalności człowieka.

▪ **Pomniki przyrody**

Na terenie Miasta Ząbki znajdują się 3 pomniki przyrody. Są to Dąb szypułkowy przy drodze prowadzącej do Ząbek oraz Klon srebrzysty i aleja Dębów szypułkowych na terenie szpitala Drewnica.

Rysunek 8. Pomniki przyrody na terenie Miasta Ząbki.

Źródło: opracowanie własne

5.9.2. Analiza SWOT

Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”

Obszar interwencji „Zasoby przyrodnicze”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → obecność objętych ochroną pomników przyrody, → brak dużych zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia, → obecność obszaru chronionego krajobrazu na terenie Miasta, → wskaźnik lesistości wynoszący 25%. 	<ul style="list-style-type: none"> → szlaki komunikacyjne przebiegające przez Miasto, utrudniające migracje zwierząt, → przekształcenie naturalnego krajobrazu ze względu na procesy urbanistyczne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → kształtowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych, obejmujących aktywne biologiczne ekosystemy łąkowe i leśne, mające zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi biologicznej w środowisku przyrodniczym, → utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, → ochrona i zwiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie nieefektywnych gruntów rolnych oraz poprawa struktury gatunkowej drzewostanów. 	<ul style="list-style-type: none"> → obniżenie wskaźnika lesistości Miasta poprzez niewłaściwą gospodarkę leśną, → postępujące przekształcanie naturalnego krajobrazu, → zanieczyszczenie środowiska pochodzące z sektora transportowego, → występowanie anomalii pogodowych.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b ustawy - *Prawo ochrony środowiska* [1], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Klimatu w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczeniom wód granicznych. Ustawa - *Prawo ochrony środowiska* [1] (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE L 197 z 24.07.2012, str. 1) oraz *Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych* (Dz. U. z 2004 r. nr 129, poz. 1352). W/w. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska. Co roku GIOŚ w Warszawie publikuje raporty o występowaniu zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Według GIOŚ w Warszawie w latach 2010 – 2013 na terenie Miasta Ząbki nie wystąpiło zdarzenie o znamionach poważnej awarii. Ponadto, GIOŚ w Warszawie nie wyznaczył na terenie Miasta zakładów stwarzających zagrożenie poważnej awarii przemysłowej.

5.10.2. Analiza SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”

Obszar interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">→ brak zakładów stwarzających zagrożenie poważnej awarii przemysłowej,→ brak odnotowanych wydarzeń w rejestrze GIOŚ zdarzeń o znamionach poważnej awarii.	<ul style="list-style-type: none">→ duża możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych, w ciągu ważnych szlaków komunikacyjnych lub podczas zdarzeń drogowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">→ doposażenie i szkolenie służb ratowniczych,→ opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie,→ remonty i modernizacja dróg wpływające na zmniejszenie zagrożenia awariami,→ niepodejmowanie działań w zakresie budowy zakładów ZZD i ZDR na terenie Miasta.	<ul style="list-style-type: none">→ duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii,→ anomalie pogodowe.

6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Rozpatrując obszary interwencji, wzięto pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 26. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	+	+	+	+
Zagrożenia hałasem	o	o	+	+
Pola elektromagnetyczne	—	—	—	+
Gospodarowanie wodami	o	o	+	+
Gospodarka wodno-ściekowa	o	o	+	+
Zasoby geologiczne	—	—	—	o
Gleby	+	—	o	+
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	o	o	+	o
Zasoby przyrodnicze	+	+	+	+
Zagrożenia poważnymi awariami	o	+	o	o

Symbol	Wyjaśnienie
+	wpływ bezpośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
o	wpływ pośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
—	wpływ bez związku – brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami

7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska z prognozą na lata obowiązywania aktualnego POŚ

Zadania realizowane w poprzednim Programie Ochrony Środowiska miały pozytywny wpływ na środowisko na terenie Miasta. W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki monitorowania efektów realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 27. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika			Zmiana wartości wskaźnika
		2016	2017	2018	
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	77,2	80,8	82,5	 5,3
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	156	209	217	 61
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	81,9	82,4	83,1	 1,2
Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	85	124	118	 33
Korzystający z sieci wodociągowej	szt.	b.d.	b.d.	b.d.	
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	31,6	33,6	36,7	 5,1
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	b. d	b. d	47	
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	0	0	0	
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam3	4102	4 795	4 150	 48
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoby	31518	32453	33409	 1891
Pomniki przyrody ogółem	szt.	3	3	3	

Inwestycje realizowane przez Miasto Ząbki wpłynęły pozytywnie na poprawę stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Wzrosła długość czynnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Wzrosła również liczba przyłączy kanalizacyjnych oraz liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków.

8. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym

Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki do roku 2022

Lp.	Obszar	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzial.	Termin	Źródło finansowania
A	B	D	E	F	G	H
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja i rozbudowa systemów energooszczędnych	Termomodernizacja budynków gminnych wraz z budową indywidualnych instalacji OZE (odnawialnych źródeł energii)	Urząd Miasta	2020-2022	Budżet Miasta, środki unijne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
2.			Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z budową indywidualnych instalacji OZE (pompy ciepła, panele i kolektory fotowoltaiczne)	Właściciele nieruchomości	2020-2022	Mieszkańcy, dotacje Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
3.			Wymiana nieekologicznych pieców na ogrzewane paliwami niskoemisyjnymi	Urząd Miasta, podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości	2020-2022	Mieszkańcy, dotacje Miasta, NFOŚiGW, środki unijne
4.		Rozwój odnawialnych źródeł energii	Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych w budynkach należących do Miasta	Urząd Miasta	2020-2022	Budżet Miasta, środki unijne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
5.			Zwiększenie wykorzystania OZE do produkcji energii elektrycznej i ciepła w budynkach prywatnych	Urząd Miasta, mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje oświaty	2020-2022	Mieszkańcy, dotacje Miasta, środki unijne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
6.		Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych	Szkolenia dla pracowników Miasta w zakresie Eco Driving	Urząd Miasta	2020	Budżet Miasta
7.		Edukacja ekologiczna	Edukacja ekologiczna w zakresie poprawy jakości powietrza i ograniczania niskiej emisji.	Urząd Miasta	2020-2022	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW
8.	Zagrożenia hałasem	Poprawa stanu układu komunikacyjnego	Rozwój i poprawa stanu miejskiej infrastruktury drogowej oraz dróg powiatowych i krajowych na terenie Miasta we współpracy z ich zarządcami.	Urząd Miasta, RZGW	Zadanie ciągłe	Budżet Miasta, środki zewnętrzne, w tym unijne
9.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Utrzymywanie cieków wodnych, modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody w granicach Miasta	Urząd Miasta, PWiK w Ząbkach. PGWWP	2020-2022	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP. PWiK w Ząbkach
10.		Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Właściciele nieruchomości	2020-2022	mieszkańcy, dotacje Miasta, środki unijne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
11.		z uwzględnienie zabudowy rozproszonej	Rozbudowa sieci kanalizacji ściekowej,	Urząd Miasta, PWiK w Ząbkach	2020-2022	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW, PWiK w Ząbkach
12.	po bie ga	Ograniczenie ilości	Likwidacja nielegalnych skła-	Urząd Miasta	2020-	Budżet Miasta,

		odpadów kierowanych na składowisko oraz zmniejszenie oddziaływania odpadów na środowisko	dowisk odpadów komunalnych		2022	WFOŚiGW, NFOŚiGW
13.			Objęcie zorganizowanym systemem odbierania oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych mieszkańców	Urząd Miasta	2020	Budżet Miasta
14.			Rozbudowa, modernizacja PSZOK	Urząd Miasta	2022	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
15.		Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta (PUA)	Urząd Miasta	2032	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
16.		Właściwe gospodarowanie odpadami poprzez realizację działań systemowych i programowych	Sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	Urząd Miasta	zadanie ciągłe	-
17.	Przeprowadzenie przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości		Urząd Miasta	zadanie ciągłe	-	
18.	Zawieranie umów z przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości		Urząd Miasta	zadanie ciągłe	-	
19.	Zasoby przyrodnicze	Rozwój ekoturystyki	Budowa zaplecza turystycznego (pola biwakowe, ścieżki rowerowe, drogi dojazdowe)	Urząd Miasta	2020 - 2022	Budżet Miasta, środki zewnętrzne, w tym unijne
20.			Budowa ścieżek dydaktyczno-ekologicznych	Urząd Miasta	2020 - 2022	Budżet Miasta, środki zewnętrzne, w tym unijne
21.		Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów przyrodniczych	Poprawa estetyki i rewaloryzacja miejscowości	Urząd Miasta	zadanie ciągłe	Budżet Miasta, środki zewnętrzne, w tym unijne
22.			Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody	Urząd Miasta	zadanie ciągłe	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW
23.		Edukacja ekologiczna	Edukacja ekologiczna w zakresie przeciwdziałania powstawaniu dzikich wysypisk śmieci	Urząd Miasta	2020 - 2022	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW
24.	Zagrożenie poważnymi awariami	Wsparcie straży pożarnej w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom i zagrożeniom środowiska i zdrowia człowieka wynikającym z nadzwyczajnych zdarzeń.	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe	Urząd Miasta	zadanie ciągłe	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki do roku 2022

Lp.	Obszar	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin	Źródło finansowania	
A	B	D	E	F	G	H	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Działalność kontrolna i programowa	Kontrola zakładów emitujących do powietrza benzo(a)piren oraz pył zawieszony PM10.	WIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW	
2.			Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie emisji substancji do powietrza	GIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW	
3.	Zagrożenie hałasem	Działalność kontrolna i programowa	Kontrole źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości	WIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW	
4.	Pola elektromagnetyczne	Działalność kontrolna i programowa	Tworzenie baz danych oraz rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól w środowisku	GIOŚ, przedsiębiorcy, WSSE	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
5.	Gospodarowanie wodami	Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Monitorowanie stanów i chemizmu wód podziemnych	PSH	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW	
6.			Racjonalne korzystanie z wód	Poprawa stanu istniejącej infrastruktury wodnej	Urząd Miasta, PWiK w Ząbkach, PGWWP	2020 - 2022	środki własne jednostki, PWiK w Ząbkach, PGWWP, NFOŚiGW, WFOŚiGW
7.				Racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia	Właściciel obiektu	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW
8.	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków z uwzględnieniem zabudowy rozproszonej	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta	PWiK w Ząbkach	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW, PWiK w Ząbkach, fundusze unijne	
9.			Regularny wywóz nieczystości płynnych	właściciel obiektu	zadanie ciągłe	NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne	
10.			Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia i oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa z częstotliwością raz w roku	WIOŚ, Straż Miejska	zadanie ciągłe	WFOŚiGW, NFOŚiGW	
11.	Gleby	Rekultywacja gruntów	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	władający powierzchnią ziemi	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze unijne	
12.	dami i zapobieganie	Racjonalna gospodarka odpadami	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami	WIOŚ	zadanie ciągłe	NFOŚiGW	

13.		Edukacja i zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców	Edukacja dotycząca prawidłowej segregacji odpadów	Urząd Miasta	zadanie ciągłe	Budżet Miasta, WFOŚiGW, NFOŚiGW
14.	Zasoby przyrodnicze	Zrównoważona gospodarka leśna	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	Nadleśnictwo, osoby fizyczne	zadanie ciągłe	Środki własne, Lasy Państwowe
15.		Ochrona gatunkowa	Monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków, w tym ptaków na poziomie siedlisk i regionów	GIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW, WFOŚiGW
16.	Zagrożenie poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej poprzez działania prewencyjne	Kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii	WIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, WFOŚiGW, NFOŚiGW
17.			Badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska	GIOŚ	zadanie ciągłe	środki własne jednostki, NFOŚiGW

9. System realizacji programu ochrony środowiska

9.1. Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia odpowiedniego systemu zarządzania Programem Ochrony Środowiska. Wyznaczenie prawidłowych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. W odniesieniu do analizowanego Programu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Miasto Żabki.

Zarządzanie Programem wiąże się z:

- koordynacją przebiegu wdrażania i realizacji
- bieżącą oceną realizacji i aktualizacją celów i kierunków interwencji
- monitorowaniem skutków realizacji wyznaczonych zadań
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu

Wymienione poniżej instrumenty zarządzania Programem ochrony środowiska pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to instrumenty umożliwiające wprowadzenie przepisów, egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające wpływ degradacji środowiska związanej z działalnością człowieka.

9.1.1. Instrumenty prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Podstawowymi instrumentami prawnymi ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- akty prawa miejscowego
- decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym

Burmistrz może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów ochrony środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ponadto Burmistrz w drodze decyzji może nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do w/w decyzji, Burmistrz może w drodze decyzji wstrzymać użytkowanie takiej instalacji lub urządzenia.

Jednocześnie Burmistrz uprawniony jest do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Rada Gminy może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko (ograniczenie to nie dotyczy instalacji i urządzeń znajdujących się w miejscu kultu religijnego). Do kompetencji Rady Gminy należy także uchwalanie programów ochrony środowiska na terenie gminy oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminie.

9.1.2. Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji i zadań szczegółowych nakreślonych w Programie wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska
- opłaty produktowe i depozytowe
- administracyjne kary pieniężne
- opłaty administracyjne kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska.
- budżet gminy, powiatu i województwa
- kredyty bankowe
- dotacje i pożyczki celowe
- fundusze unijne
- programy krajowe
- programy regionalne
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

9.1.3. Instrumenty społeczne

Istotnym i dobrze rozwijającym się instrumentem jest możliwość udziału społeczeństwa na etapie podejmowanie decyzji i opracowywania dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. W myśl ustawy „każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Obowiązek zapewnienia możliwości udziału ludności w postępowaniu toczącym się odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą, w sytuacji, gdy udział społeczny jest możliwy, spoczywa na organach administracji właściwych do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów.

Do pozostałych instrumentów społecznych pozwalających na sprawne zarządzanie Programem Ochrony Środowiska należą:

- **edukacja ekologiczna społeczeństwa** (materiały, konkursy, debaty, konferencje, szkolenia)
- **współpraca i budowanie partnerstwa** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi
- **nacisk społeczny, czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.**

9.1.4. Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Działania strukturalne polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityki strategii środowiskowych. Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Do instrumentów strukturalnych na poziomie lokalnym należą więc wszystkie programy strategiczne i planistyczne np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wraz z programami sektorowymi.

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Miasta oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Reasumując, lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Prawidłowy ekorozwój Miasta wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny, szkolenia, konfrontacje itp.). Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców Miasta.

9.2. Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) Ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań);
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji;
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo skutkowa).

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ.

Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki.

Tabela 30. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
A	B	C	D	E	F	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Liczba przekroczeń w strefie (substancji których dotyczy przekroczenie) [GIOŚ]	4 (pył PM10, PM2,5, B(a)P, ozon)	0	
2.			Ilość punktów monitoringowych zanieczyszczenia powietrza [GIOŚ]	0	>0	
3.			Poziom stężenia substancji w powietrzu w strefie [GIOŚ]	PM10, PM2,5 i B(a)P, ozon	klasa C, dla ozonu D ₂	A
				Pozostałe substancje	klasa A	klasa A
4.			Liczba budynków poddanych termomodernizacji	b.d.	>0	
5.			Długość czynnej sieci gazowej [UM]	94,2 km	>94,2 km	
6.			Ludność ogrzewająca mieszkania gazem [osoba]	b.d.	b.d.	
7.			Długość ścieżek rowerowych [UM]	15,9 km	>15,9 km	
8.	Zapewnienie gospodarcze krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Wielkość energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych [UM]	b.d.	>0		
9.	Zagrożenie hałasem	Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego	Liczba punktów monitoringu hałasu [GIOŚ]	0	>0MW	
10.			Środki finansowe przeznaczone na modernizację systemu transportowego	b.d.	>0	
11.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Liczba punktów monitoringu promieniowania elektromagnetycznego [GIOŚ]	0	>0	
12.			Występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziom pól elektromagnetycznych na terenach zabudowanych [GIOŚ]	nie	nie	
13.	Gospodarowanie wodami	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	Ilość punktów monitoringowych wód podziemnych [GIOŚ]	0	>0	
14.			Ilość punktów monitoringowych wód powierzchniowych [GIOŚ]	0	>0	
15.			Stan/potencjał ekologiczny JCWP [GIOŚ]	zły	dobry	
16.	Gospodarka wodno – ściekowa	Poprawa warunków życia oraz dostępności przestrzennej	Długość sieci wodociągowej [GUS]	82,5 km	>82,5 km	
17.			Zwodociągowanie [GUS]	67,6%	100%	
18.			Długość sieci kanalizacyjnej [GUS]	83,1 km	>83,1 km	
19.			Skanalizowanie [GUS]	93,5%	100%	
20.			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [GUS]	0	>0	
21.			Liczba zbiorników bezodpływowych [GUS]	47	<47	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D	E	F
22.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest występująca na terenie Miasta [UM]	b.d.	503 Mg
23.			Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych [UM]	36% (2018)	>30% (2018)
24.			Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych [UM]	9531,095 [Mg]	<9531,095 [Mg]
25.			Powierzchnia „dzikich wysypisk” [GUS]	b.d.	0 ha
26.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona Środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach miejskich	Udział terenów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (bez Natury 2000) [GUS]	29%	>29%
27.			Powierzchnia obszarów chronionych (bez Natury 2000) [GUS]	324 ha	>324 ha
28.			Liczba pomników przyrody [GUS]	3	>3
29.			Wskaźnik lesistości [GUS]	25%	>25%
30.	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii oraz ekstremalnych zagrożeń dla środowiska	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie miasta [UM]	0	0
31.			Liczba zjawisk ekstremalnych na terenie miasta (huragany, powódź, gradobicie) [UM]	0	0

9.3. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* [1] z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Podczas opracowywania raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska należy wykorzystać m.in.:

- sprawozdania z wykonania budżetu
- wyniki badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS)
- informacje zawarte w raportach i publikacjach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ),
- informacje i materiały Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)
- informacje i materiały z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych Programu Ochrony Środowiska

9.4. System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska będzie Miasto Ząbki. Na Mieście spoczywać będzie prawidłowa koordynacja, zarządzanie i mo-

monitorowanie zapisów Programu Ochrony Środowiska. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem (Miasto, Rada Miasta);
- podmioty realizujące zadania Programu (Miasto, Powiat, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania);
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty Programu (Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, WIOŚ, PGWWP, RDLP, podmioty gospodarcze, jednostki naukowo-badawcze itp.);
- podmioty kształtujące politykę Programu Ochrony Środowiska (lokalne media, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe);
- społeczność Miasta jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

9.5. Wykaz interesariuszy

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie (GUS);
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGWWP)
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ);
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (RDOŚ);
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (GIOŚ);
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (WIOŚ);
- Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie (RDLP);
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie (zlikwidowany w 2018 r.);
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie (IMGW);
- Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (PIG-PIB);
- Państwowej Służby Hydrogeologicznej w Warszawie (PSH);
- Urzędu Miasta Ząbki (UM)

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą wraz z Miastem Ząbki:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (GIOŚ);
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (WIOŚ);
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie (RDLP);
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGWWP), w tym: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (RZGW) (w zakresie zaopatrzenia w wodę), Zarząd Zlewni w Dębem (w sprawie planowania i prowadzenia inwestycji w zakresie gospodarowania wodami) wraz z Nadzorem Wodnym w Wołominie (w zakresie prowadzenia zrównoważonego gospodarowania wodami);
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna w Warszawie (PSH);
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie (WSSE);
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach;
- Nadleśnictwo Drewnica;
- Urząd Marszałkowski w Warszawie;
- Urząd Wojewódzki w Warszawie;
- Starostwo Powiatowe w Wołominie;
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie (KWSPSP);
- Policja w Ząbkach;

- Prywatni przedsiębiorcy w Ząbkach;
- Mieszkańcy Ząbek.

10. Spis tabel

Tabela 1. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Miasta Ząbki w 2018 roku.....	16
Tabela 2. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2018	20
Tabela 3. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	21
Tabela 4. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w zależności od rodzaju terenu objętego ochroną akustyczną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [13]	22
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”	23
Tabela 6. Wyniki pomiarów PEM w roku 2018.....	24
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”	24
Tabela 8. Ogólna charakterystyka JCWPd na obszarze Miasta Ząbki.....	25
Tabela 9. Ocena stanu JCWPd na obszarze Miasta Ząbki	26
Tabela 10. Charakterystyka GZWP na obszarze Miasta Ząbki.....	26
Tabela 11. Charakterystyka JCWP na obszarze Miasta Ząbki.....	27
Tabela 12. Aktualna ocena stanu JCWP na obszarze Miasta Ząbki	28
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”	28
Tabela 14. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie Miasta Ząbki w latach 2016 – 2018.....	29
Tabela 15. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Ząbki w latach 2016 – 2018.....	29
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”	29
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”	30
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”	31
Tabela 19. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie mazowieckim.	32
Tabela 20. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie mazowieckim.....	32
Tabela 21. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Miasta Ząbki w 2017 r... ..	33
Tabela 22. Ilość usuniętego azbestu z terenu Miasta Ząbki w latach 2016 - 2018.....	34
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	34
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”	36
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	37
Tabela 26. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	38
Tabela 27. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.....	39
Tabela 28. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki do roku 2022	40
Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki do roku 2022.....	42
Tabela 30. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ząbki.....	47

11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta Ząbki na tle powiatu i województwa	14
Rysunek 2. Położenie Miasta Ząbki na tle sąsiednich miast	15
Rysunek 3. Struktura płci w Mieście Ząbki w latach 2016 – 2018.....	16
Rysunek 4. Położenie Miasta Ząbki na tle regionów klimatycznych.....	17
Rysunek 5. Podział województwa mazowieckiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza	19
Rysunek 6. Zasięg występowania JCWPd i JCWP względem Miasta Ząbki	26
Rysunek 7. Zasięg występowania GZWP względem Miasta Ząbki.	27
Rysunek 8. Pomniki przyrody na terenie Miasta Ząbki.	35

12. Wykorzystywane opracowania i akty prawne

Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219)
- [2] Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020r. poz. 283, ze zmianami)
- [3] Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101)
- [4] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019r. poz. 1295, ze zmianami)
- [5] Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. - Prawo wodne (Dz.U. z 2020r. poz. 310)
- [6] Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2019r. poz. 2010, ze zmianami)
- [7] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2019r. poz. 797, ze zmianami)
- [8] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020r. poz. 293, ze zmianami)
- [9] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020r. poz. 55, ze zmianami)
- [10] Ustawa z dnia 20 lipca 1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2020r. poz. 995)
- [11] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. poz. 1031, ze zmianami)
- [12] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014r. poz. 112)
- [13] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448)
- [14] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U., poz. 2412)
- [15] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. poz. 2167)

13. Bibliografia

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013
- 3) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2017
- 4) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 5) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013
- 6) Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Ministerstwo Infrastruktury, 2019
- 7) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, 2019
- 8) Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009
- 9) Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce do roku 2020, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 10) Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2015
- 11) Krajowy plan gospodarki odpadami 2022, Warszawa, 2015
- 12) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015
- 13) Program wodno – środowiskowy kraju, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2010 (aktualizacja 2016)
- 14) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014
- 15) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 16) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2013
- 17) Mazowiecki Regionalny Program Operacyjny 2014–2020, Zarząd Województwa Mazowieckiego
- 18) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego, Sejmik Województwa Mazowieckiego
- 19) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Samorząd Województwa Mazowieckiego,
- 20) Lista Marszałka Województwa Mazowieckiego prowadzona na podstawie art. 38b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2019 poz. 701 ze zmianami)
- 21) Program ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu, Sejmik Województwa Mazowieckiego
- 22) Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której zostały przekroczone poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu, Sejmik Województwa Mazowieckiego
- 23) Plan działań krótkoterminowych dla strefy mazowieckiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i docelowego ozonu w powietrzu, Sejmik Województwa Mazowieckiego
- 24) Program Ochrony Środowiska Województwa, Samorząd Województwa Mazowieckiego

- 25) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015
- 26) Program Państwowego monitoringu środowiska województwa mazowieckiego, Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 27) Raporty o stanie środowiska w województwie mazowieckim, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 28) Program ochrony środowiska dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2020, Samorząd Powiatu Wołomińskiego
- 29) Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku, Samorząd Powiatu Wołomińskiego
- 30) Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Ząbki